

Fəridə Vəzirova – 100

Pedaqoqlar nəslinin layiqli davamçısı

Düz 10 il əvvəl Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) Natəvan klubunda görkəmli ədəbiyyatşünas, tənqidçi, professor Fəridə Vəzirovanın 90 illik yubileyi keçirilirdi. Natiqlər onu həm şəxsiyyət, həm də alim kimi yüksək dəyərləndirdilər, əsl müəllim kimi yaddaşlarda iz saldığını dönə-dönə vurğuladılar.

Professor Nüşabə Sadıqlının dedikləri indi də yadımdadır: “Sevimli müəllimlərimdən olan Fəridə Vəzirova ciddi və zəhmli xanım idi. Lakin o ciddiyyətin və zəhmli arxasında yumşaq, əsl ana ürəyi vardı. O, kübar bir xanım idi. Fəridə xanım əvəzsiz bir pedaqoq olub. Bütün klassikləri, xüsusilə də Cəfər Cabbarlının, Məmməd Səid Ordubadinin irsini dərinləndirən bilir və tələbələrinə də öyrədib sevdirdirdi. Fəridə xanımdan necə müəllim olmağı öyrənmişəm”. Onu da xatırlayıram ki, Xalq şairi Vahid Əziz həmin gecədə “Hərbçi paltarları geyindi qızlar” şeirini oxudu. Axı, Birinci Dünya müharibəsində 18 yaşlı Fəridə xanım da könüllü orduya getmiş, rəhbərlik etmişdi...”

İndi, üstündən daha 10 il ötəndən sonra da unudulmaz Fəridə xanım haqqında eynilə isti, həzin xatirələr danışılır, yetirmələrinin hər biri üçün yarpaq kimi əsdiyi söylənir.

Fəridə Vəzirova 15 fevral 1924-cü ildə Füzuli (o vaxtkı Qaryaqın) rayonunun Sərdarlı kəndində dünyaya gəlib. Xalq artisti İslam Rzayev, Milli Qəhrəman Salatın Əsgərovanın atası – Əməkdar həkim Əziz Xələfov və digərləri kimi, onun da adı bu kənddən çıxmış tanınmış şəxsiyyətlərlə birlikdə çəkilir. Fəridə xanım Bakıdakı 171 sayılı orta məktəbi bitirdikdən sonra, 1940-cı ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsinə daxil olub, atası şuşalı Şamil Vəzirovla anası Səltənət Teymurazbəyova–Vəzirova rus dili və ədəbiyyatı müəllimləri olsalar da, hər ikisi ərəb-fars dillərini biliblər. Şamil müəllimin fars ədəbiyyatından tərcümələri də olub. Elə müəllimliyi də Fəridəyə valideynləri sevdirdilər.

1942-ci ildə komsomolun çağırışı ilə könüllü olaraq orduya gedib, sırası

döyüşçü, rəhbər kimi fəaliyyət göstərərək, Uzaq Şərqedək gedib çıxıb. 1945-ci ilin oktyabrında ordudan tərxis olunduqdan sonra təhsilini davam etdirib. Onun müəllimləri böyük şəxsiyyətlər Məmməd Hüseyn Təhmasib, Cəfər Xəndan, Mir Cəlal, Feyzulla Qasımzadə, Mehdi Hüseyn olublar. “Stalin təqaüdü” alıb, universiteti fərqlənmə diplomu ilə bitirib. Onu yaxından tanıyanların bildirdiyinə görə, son dərəcə təvəzökar olduğu üçün “Müharibə iştirakçısıyam, medallarım var” – deyərək heç zaman bundan özünün hər hansı bir problemini həll etmək məqsədi ilə yararlanmayıb.

Tanınmış filoloqun çox zəngin kitabxanası olub. Oradakı kitabların arasında gözəl insan, görkəmli alim və pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin ürək sözlərini yazdığı kitab, xüsusilə diqqətçəkəndir: “Müəllifdən istedadlı tələbəmiz və indi isə gənc müəllimimiz Fəridə Vəzirovaya”

Fəridə xanım gənlik illərində bir müddət “Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyasında ədəbi işçi kimi çalışıb, aspiranturada oxuyub. Dövri mətbuatda çoxlu çıxışlar etməsinə baxmayaraq, onun ilk ədəbi tənqidi məqaləsi Mədinə Gülgünün “Təbrizin baharı” kitabına yazdığı eyni adlı məqaləsi olub. 1963-cü ildə AYB-yə üzv qəbul edilib. Daha sonra o, “Azərbaycan” jurnalında tənqid şöbəsinin müdiri işləyib. ADU-nun filologiya fakültəsində Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrasında baş müəllim, dosent, sonra isə professor olub. Məmməd Səid Ordubadinin 8 cildlik seçilmiş əsərlərini toplayaraq tərtib edib.

Alim sonrakı illərdə də elmi axtarışlarının əhatə dairəsini genişləndirərək ədəbiyyatşünaslığımızın inkişafı yolunda inamla addımlayıb, yeni məqalə

və kitabları ilə öyrənilməyən, yaxud az tədqiq olunan şəxsiyyətlərə, əsərlərə işıq salıb. Mirzə Ələkbər Sabirin anadan olmasının 100 illiyi münasibəti ilə yazdığı məqalələr, Cəlil Məmmədquluzadə, Süleyman Rüstəm, C.Əlibayov və digər sənətkarların yaradıcılığı haqqında araşdırmaları geniş oxucu kütləsinin marağına səbəb olub. Görkəmli ədəbiyyatşünas alim yaradıcılıq axtarışlarını təkcə Azərbaycan ədəbiyyatı ilə məhdudlaşdırmırdı. O, rus və dünya ədəbiyyatında cərəyan edən proseslərlə də yaxından maraqlanırdı, bu sahədə də dəyərli sözünü deyirdi.

Professor Fəridə Vəzirovanın məqalə və araşdırmalarından ibarət “Ədəbi qeydlər və tədqiqlər” toplusu onun vaxtsız ölümündən bir qədər əvvəl işıq üzünə görüb. Ümumiyyətlə, 100-dən artıq elmi məqaləsi, bir neçə monoqrafiyası Fəridə xanımın ədəbiyyatşünaslıq elminə dərin bağlılığının əyani sübutudur.

Azərbaycan Respublikası Qadınlar Şurasının üzvü olan Fəridə Vəzirova ölkə qadınlarının III qurultayına nümayəndə seçilib. Tələbə qızların həyata düzgün istiqamətlənmələrində, onlarda yüksək əxlaqi və mənəvi dəyərlər tərbiyə edilməsində fədakarlıq göstərib. Fəridə xanımın yubileyi ilə əlaqədar AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutunun farsdilli əlyazmaların tədqiqi şöbəsində böyük elmi işçi vəzifəsində çalışan qızı İradə Vəzirova ilə əlaqə saxladıq. Kövrəlsə də, anası haqqında qürurla, itfixarla danışdı.

Fəridə Vəzirova ömrünün müdriklik çağında – 1986-cı ildə Bakıda vəfat edib. Əziz xatirəsi isə daim onu tanıyanların qəlbində yaşayır.